

**VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL GAUDYKLIŲ KABINIMO BULVIŲ LAUKUOSE *EPITRIX* SPP. VABALAMS
NUSTATYTI METODIKOS PATVIRTINIMO**

2015 m. vasario 12 d. Nr. A1- 61
Vilnius

Vadovaudamasis 2012 m. gegužės 16 d. Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2012/270/ES dėl neatidėliotinių priemonių, kad į Sąjungą nebūtų įvežti ir neišplistų *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) ir *Epitrix tuberis* (Gentner) (OL 2012 L 132, p. 18),

t v i r t i n u Gaudyklių kabinimo bulvių laukuose *Epitrix* spp. vabalams nustatyti metodiką (pridedama).

Direktorius

Sergejus Fedotovas

Parengė

PATVIRTINTA
Valstybinės augalininkystės tarnybos prie
Žemės ūkio ministerijos
direktoriaus 2015 m. vasario 12 d.
įsakymu Nr. A1- 61

GAUDYKLIŲ KABINIMO BULVIŲ LAUKUOSE *EPITRIX* SPP. VABALAMS NUSTATYTI METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gaudyklių kabinimo bulvių laukuose *Epitrix* spp. vabalams nustatyti metodika (toliau – metodika) parengta remiantis 2012 m. gegužės 16 d. Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2012/270/ES dėl neatidėliotinių priemonių, kad į Sąjungą nebūtų įvežti ir neišplistų *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) ir *Epitrix tuberis* (Gentner) (OL 2012 L 132, p. 18), Europos ir Viduržemio jūros regiono augalų apsaugos organizacijos (EAAO) standartais PM 1/2(23) EAAO rekomenduojamų kontroliuoti kenksmingųjų organizmų A1 ir A2 sąrašai, PM 7/109(1) Diagnostika. *Epitrix cucumeris*, *E. similaris* ir *E. tuberis* (EAAO Biuletėnis 41, 2011, p. 369).

2. Metodika nustato gaudyklių kabinimo būdą per fitosanitarinį tikrinimą bulvių laukuose ir mėginių paruošimo būdą prieš siunčiant juos į Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių, toliau – FT(S) laboratorija).

3. Vabalų *Epitrix* spp. rūšys: *Epitrix cucumeris* (Harris) – bulvinė plaukuotspragė, *Epitrix similaris* Gentner – retaplaukė plaukuotspragė, *Epitrix subcrinita* (Le Conte) – ilgaplaukė plaukuotspragė, *Epitrix tuberis* Gentner – gumbinė plaukuotspragė.

4. EAAO (Bayer) kodai: *Epitrix cucumeris* (Harris) – EPIXCU; *Epitrix similaris* Gentner – EPIXSI; *Epitrix subcrinita* (Le Conte) – neturi; *Epitrix tuberis* Gentner – EPIXTU.

5. Fitosanitarinė kategorija – šie vabalai įrašyti EAAO standarto PM1/2(23) EAAO rekomenduojamų kontroliuoti kenksmingųjų organizmų A1 ir A2 sąrašuose: *Epitrix cucumeris* (Harris) – A2/299, *Epitrix similaris* Gentner – A2/360, *Epitrix subcrinita* (Le Conte) – A1/358, *Epitrix tuberis* Gentner – A1/165.

6. *Epitrix cucumeris*, *E. similaris*, *E. subcrinita*, *E. tuberis* – polifagai, minta augalais, priklausančiais Solanaceae, Poaceae, Brassicaceae, Fabaceae ir Cucurbitaceae šeimoms. *Epitrix cucumeris* ir *E. similaris* introdukuoti Europoje, kenkia bulvėms. *E. subcrinita* ir *E. tuberis* paplitę Šiaurės Amerikos bulvių laukuose, Europoje neaptikti. *Epitrix* spp. rūšių (žr. 3 punktą) vabalai (suaugėliai) skeletuoja bulvių lapus (apvalios skylutės 1.0–1.5 mm skersmens), lervos stiebagumbių

paviršiuje išgraužia vagutes ar palieka dengtą taką, pripildytą žievinio audinio. Pakliuvus patogeniniams grybams pro padarytas lervų žaizdeles į bulvių stiebagumbius, audiniai paruduoja.

II SKYRIUS GAUDYKLIŲ KABINIMAS

7. Fitosanitariniam tikrinimui naudojamos kūgio gaudyklės (priedo 1 pav.). Vieną gaudyklę sudaro kūgio formos konteineris su geltona įstatoma plokštele ir keičiami kas savaitę atraktantų skleidikliai. Vienai tokiai gaudyklei per tyrimo laikotarpį (5 savaitės) bulvių (*Solanum tuberosum*) lauke iš viso sunaudojami penki atraktantų skleidikliai. Per tyrimo laikotarpį gaudyklės numeris šalia to paties bulvių kerelio išlieka tas pat.

8. Prieš vykstant į tikrinimo vietą, atspausdinami popieriaus lapeliai su informacija: Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, regioninio skyriaus pavadinimas, regioninio skyriaus adresas, kenkėjų tyrimai, pakabinimo data, gaudyklės numeris.

9. Kabinamų gaudyklių kiekis priklauso nuo lauko, kuriame auginamos bulvės, ploto. Vienos gaudyklės skleidiklio skleidžiamas kvapas vilioja *Epitrix* spp. vabalus iš 0,02 ha ploto. Viename bulvių lauke rekomenduojama pakabinti ne mažiau kaip dvi gaudykles.

10. Gaudykles geriausia iškabinti, kai laukuose bulvės išskleidžia pirmuosius lapelius (gegužės mėnesio antrojoje pusėje).

11. Parenkamas laukas, kuriame tyrimo laikotarpiu (5 savaites):

11.1. nepurškiami insekticidai (priešingu atveju vabalai žus arba iš bulvių lauko persikels kitur);

11.2. traktoriaus padargais nebūtų akėjama bei nekaupiamos bulvės (priešingu atveju gaudyklė bus sutraiškyta).

12. Kūgio gaudyklės montavimas:

12.1. ant kitos lapelio su informacija, nurodyta metodikos 8 punkte, pusės, užtepama vandeniui atsparių klijų;

12.2. iš kartoninės dėžės išimama gaudyklės kepurėlė (priedo 2 pav.) ir ant jos šono užklijuojamas popieriaus lapelis su informacija, nurodyta metodikos 8 punkte;

12.3. iš kartoninės dėžės išimama geltona plokštelė ir ant jos uždedamas žiedas;

12.4. prie geltonos plokštelės viršaus pritvirtinamas *Epitrix* spp. atraktanto skleidiklis, išimtas iš pakuotės;

12.5. ant žiedo uždedamas nupjautas kūgis;

12.6. virš nupjauto kūgio ant žiedo uždedama gaudyklės kepurėlė ir ši lengvai paspaudžiama, kad spragtelėtų (palįstų po žiedo dantukais);

- 12.7. Įverinama vielutė į kepurėlės kilputę ir ja apšukama kartis, įsmeigta į žemę.
13. Gaudyklė kabinama ant įsmeigtos į žemę karties ne aukščiau negu užaugšiantis bulvių kerelis (idealu gaudyklę laikyti augančios bulvės aukštyje) bent 5 m nuo lauko pakraščio.
14. Tame pačiame lauke viena gaudyklė nuo kitos kabinama bent 30 m atstumu (idealu 100 m).
15. Pakuotė, kurioje buvo atraktantas, dedama į sandarų polietileno maišelį, kuris būtinai išgabenamamas iš tiriamos teritorijos ir tinkamoje vietoje sunaikinamas.
16. Po darbo su atraktantų skleidikliais, rankos ir veidas nuplaunami su muilu, o drabužiai išvėdinami.
17. Atraktantų skleidiklis kas savaitę pakeičiamas nauju, kaip nurodyta 7 punkte. Panaudotas skleidiklis talpinamas į polietileno maišelį, kuris išgabenamamas iš tiriamos teritorijos ir tinkamoje vietoje sunaikinamas.

III SKYRIUS MĖGINIO PARUOŠIMAS IR IŠSIUNTIMAS

18. Baigus tyrimą (po 5 savaitių) ir išėmus panaudotą atraktantų skleidiklį iš gaudyklės, gaudyklės žiedas prikljuojamas prie dugno lipniaja juosta.
19. Gaudyklė patalpinama į kartoninę dėžę.
20. Atgabenus kartoninę dėžę su gaudykle į regioninį skyrių, gaudyklė talpinama į šaldymo kamerą (ne aukštesnės negu -15 °C temperatūros) ir laikoma visą parą, kad žūtų vabalai.
21. Po paros gaudyklė išimama iš šaldymo kameros, išmontuojama ir surinkti vabalai talpinami į plastikinį mėgintuvėlį su užsukamu kamščiu arba plastikinę dėžutę su užsukamu dangteliu.
22. Surašomas Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus patvirtintos formos Mėginio kenksmingiesiems organizmams nustatyti paėmimo aktas ir mėginio etiketė, kurioje būtina nurodyti:
- 22.1. EAAO (Bayer) kodą arba ieškomų vabzdžių lotyniškus pavadinimus;
  - 22.2. gaudyklių numerius;
  - 22.3. mėginių kiekius (viena gaudyklė – vienas mėginys);
  - 22.4. gaudyklės pakabinimo ir nuėmimo datas;
  - 22.5. auginamų lauke bulvių rūšies lotynišką pavadinimą, veislę (jei žinoma).
23. Ant plastikinio mėgintuvėlio (plastikinės dėžutės), kuriame patalpinti vabalai, atspariuoju žymikliu užrašomas etiketės numeris.

24. Etiketė ir plastikinis mėgintuvėlis (plastikinė dėžutė) su užrašytu numeriu įdedami į plastikinį maišelį, kuris užrišamas.

25. Užrištas plastikinis maišelis talpinamas į kartoninę dėžę.

26. Ant dėžės priklijuojami siuntėjo (regioninio skyriaus) ir gavėjo (FT(S) laboratorijos) adresai.

27. Kartoninės dėžės dangtis prie dėžės pritvirtinamas lipniąja juosta.

28. Dėžė dedama į maišą ir maišas užplombuojamas.

29. Užplombuotas maišas pristatomas į FT(S) laboratoriją ne vėliau kaip per 10 dienų nuo gaudyklės nukabinimo lauke. Mėginiai po ekspertizės (laboratorinių tyrimų) negražinami.

IV SKYRIUS ATRAKTANTŲ SKLEIDIKLIŲ LAIKYMAS IR DRAUDIMAI

30. Supakuoti atraktantų skleidikliai saugomi vėsioje vietoje arba šaldytuve (ne aukštesnėje negu +10 °C ir ne žemesnėje negu 0 °C temperatūroje, optimali temperatūra + 4 °C).

31. Draudžiama:

31.1. rūkyti, valgyti ar gerti montuojant bei kabinant gaudykles;

31.2. vienu metu dėlioti skirtingų vabzdžių rūšių atraktantų skleidiklius;

31.3. siųsti į FT(S) laboratoriją gaudykles su panaudotais atraktantų skleidikliais.

V SKYRIUS ĮRANKIAI, PRIEMONĖS, ĮRANGA

32. Gaudyklėms pakabinti ir gabenti, mėginiams paruošti ir išsiųsti reikalingi įrankiai bei priemonės:

32.1. žirklys;

32.2. klėjai;

32.3. atsparusis žymiklis;

32.4. polietileno maišelis;

32.5. rašomasis popierius;

32.6. plastikinis mėgintuvėlis su užsukamu kamščiu arba plastikinė dėžutė su užsukamu dangteliu;

32.7. kartoninė dėžė;

32.8. lipnioji juosta;

32.9. plombos ir plombavimo įrankiai;

32.10. polipropileninis maišas.

33. Mėginiams paruošti ir išsiųsti reikalinga įranga:

33.1. kompiuteris;

33.2. spausdintuvas;

33.3. šaldymo kamera (šaldiklis).

Gaudyklių kabinimo bulvių
laukuose *Epirix* spp. vabalams
nustatyti metodikos
priedas

GAUDYKLIŲ NUOTRAUKOS

1 pav. Sumontuota kūgio gaudyklė

2 pav. Kūgio gaudyklės sudedamosios dalys (iš viršaus į apačią) – kepurėlė, nupjautas kūgis, žiedas (Henriko Ostrausko nuotrauka)
